

Västanbladet

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årg 19

2002

Nr 3

*Mary, Emily och Charlotte Nonnen i trädgården på Liseberg
i början av 1890-talet. Foto Göteborgs Stadsmuseum.*

Vi Möts! GRS FÖRSTA SAMMANKOMST REDAN DEN 9 SEPT.

INNEHÅLL NR 3 - 2002

VI MÖTS 3

NYBÖRJARKURSER, HANDSKRIFTLÄS-
NING, WEBBMASTER M.M. 4

Karin Edvall:

FAMILJEN NONNEN PÅ LISEBERG ... 5

NAMN ÅT DE DÖDA 13

SVENSKAR I CANADA 13

Ewert Arwidsson:

I ARNS FOTSPÅR 14

Olga Dahl:

DEN OREGERLIGE SLAKTAREN 19

MISSGIERNINGSBALK. III CAP. ... 22

Joel Holger:

LANDET RUNT 23

Per Liljeström:

SAXO FÖR SKÅNELANDS HISTORIA .. 26

NYA MEDLEMMAR 27

FORSKA MED G R S DATORER 28

NÄSTA NUMMER AV VÄSTANBLADET
UTKOMMER I SLUTET AV OKTOBER 2002.
MANUSSTOPP DEN 1 OKT.

ISSN - 1102 - 4453

Kopierad på miljövänligt papper hos
Mediagruppen KOPIERINGEN AB, Gbg

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEDLEMSFÖRENING I SVERIGES
SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 GÖTEBORG
Tel. 031 - 13 12 26 (tisd. och torsd. 10-14),
Postgiro 24 23 85 - 3

Styrelse 2002

Ordf. Rolf Ekelund, 031 - 93 15 15
Lerdalav. Pl. 5114, 429 34 KULLAVIK

V.ordf. Per Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG

Sekr. Joel Holger, 031 - 40 85 20,
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG

Kassör Ewert Arwidsson, 0520 - 707 39, Göte-
borgsv. 91 A, 461 54 TROLLHÄTTAN

Klubbm. Karin Holger, 031 - 40 85 20
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG

Övriga John Ashton, 031 - 25 45 68
Kärnvedsgat. 15, 416 80 GÖTEBORG

Lars Olof Lööf, 031 - 40 99 94
Brödragatan 72, 412 74 GÖTEBORG

Örjan Nordmalm, 031 - 20 57 27,
Bohusg. 24, 411 39 GÖTEBORG

Sybil Winell, 031 - 16 05 95
Föreningsg. 16 E, 411 27 GÖTEBORG

Suppl. Christina Dickson, 031 - 18 34 72
Framnäsgat. 24 A, 412 62 GÖTEBORG

Per Liljeström, 0302 - 131 91
Vänskapen 3 e, 443 34 LERUM

Sonja Rindby, 031 - 25 99 51
Munkebacksg. 23, 416 53 GÖTEBORG

Västanbladet

Ansvarig utgivare: Per Liljeström

Redaktionskommitté:

Per Clemensson, Per Liljeström och Joel Holger

Västanbladet ingår i medlemsavgiften 150.- kr/år
och utkommer årligen med fyra nummer.

vi möts

MEDLEM !

DU TÄNKER VÄL PÅ ATT DET ÄR DU

SOM ÄR FÖRENINGEN, UTAN DIG BLIR DET INGEN VERKSAMHET !

GRS PROGRAM HÖSTEN 2002

MÅNDAGEN den 9 sept. Kl. 18.30. Engelska kyrkan vid Hvitfeldtsplatsen visas av **John Ashton**. Ingen anmälan eller avgift.

LÖRDAGEN den 28 sept. Kl. 10.00. Bussutfärd 'Göteborg runt' med **Kent Olsson** som guide, docent vid Ekonomisk-Historiska Inst., Göteborgs Universitet. Avresa från Götaplatsen till bl.a. Carolus Rex - Klippan, Carnegieska bruket, G:a Älvsborg - Nya Varvet med lunch på "Reveljen" omkr. 12.30 - Karl IX:s Göteborg - Lilla Änggården, ett Göteborgshem med möbler och föremål från tre sekler. Guider från Stadsmuseet - Åter Götaplatsen omkr. kl. 16.00. Kostnad 300.- kr. inkl. lunch, guider och inträden.
Anmälan senast torsdag den 19 sept.

ONSDAGEN den 16 okt. Kl. 18.20. Bankmuseet och Chalmerska våningen Södra Hamngatan 11 visas av bankdir. **Helle Lindblad**. Vi möts på gatan utanför och tar upp avgiften 20.- kr. **Anmälan senast den 14 okt.**

LÖRDAGEN den 9 nov. Arkivens Dag. Se vårt program i nästa nummer !

MÅNDAGEN den 18 nov. Kl. 18.30. G R S höstmöte på Erik Dahlbergsgatan 36 B med sedvanliga ärenden enl. stadgarna. **Anmälan senast den 14 nov.** Kaffeservering. Avgift 50.- kr. Efter mötet föredrag av **Bengt O.T.Sjögren** om nya Göteborgs Stifts Herdaminne.

ANMÄLAN i så god tid som möjligt till

Stina Börjeson tel. 031 - 25 75 55 eller Karin Holger tel. 031 - 40 85 20

Mycket välkomna, tag gärna med gäster !

Entrén till samlingslokalen på Erik Dahlbergsgatan sker genom G R S egen lokal, vilken måste låsas under själva mötet. Kom således i god tid.

Vi har öppet 1 timma före föreningsmötet ! Samlingslokalen rymmer 40 pers.

Ev. återbud måste anmälas.

Kurser i GRS lokaler på Erik Dahlbergsgatan 36 B Nybörjarkurser i släktforskning

*i samarbete med NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet.
Ring tel. 031 - 704 10 40 för närmare information !*

Hur man ställer upp och textar antavlor och släkttavlor

Rolf Ekelund redovisar sina erfarenheter tisdagen den 15 okt. kl. 18.30. Passa på och ställ frågor! Ingen avgift för medlemmar.

Anmälan tel. 031- 93 15 15 senast på fredag innan.

Handskriftsläsning

*En kurs under ledning av Per Clemensson planeras i höst.
Intresserade kan anmäla sig (gärna skriftligt) till föreningen.
Ange om någon veckodag eller tid är mindre lämplig.
Ingen avgift för medlemmar. Ännu återstår några platser !*

Från grannföreningarna Föreningen Släktdatas Arsmöte

*Lördagen den 19 okt. kl. 11.00. På IOGT-NTOs Hinsholmsgården, Gamla Vägen 15, Västra Frölunda. Föredrag enl. senare meddelande. Föreningen bjuder på servering.
www.slaktdata.org*

Tjörns Släktforskare

Lördagen den 14 sept. kl. 10-14

*Anbytarträff på Fregatten i Stenungsund (samarbete med Orust och Inlands Släktf.)
www.tjsf.org*

Ale Släktforskarförening

Lördagen den 12 okt. Öppet Hus i Ale Gymnasiums bibliotek.

G R S hemsida på Internet: www.genealogi.se/grs.htm

Styrelsen ser det mycket önskvärt att vår hemsida utvecklas och blir mer innehållsrik, så att släktforskarna får inblick i GRS verksamhet, möten och aktiviteter, men också får länkar till källor o.d. för sin forskning i göteborgsregionen, till andra medlemmars forskningsresultat och till museer, arkiv mm.

*Bland GRS medlemmar söker vi därför en **webmaster**, som har tid och lust att åtaga sig att utforma vår hemsida och hålla den aktuell.*

Släktforskar dagarna den 23-25 aug. 2002 i BORLÄNGE

*Tema: Garpar, finnar och valloner. Invandringens betydelse för Dalarna och Sverige.
<http://welcome.to/dalarna2002>*

Familjen Nonnen på Liseberg

av Karin Edvall

I juli månad 1819 anlände disponent John Nonnen till Göteborg tillsammans med sin hustru och deras sex barn. Hans sväger, Abraham Robert Lorent, som i drygt tio år drivit en affärsrörelse utanför Göteborg, hade hamnat i ekonomiska svårigheter och John Nonnen, som hade sin egen förmögenhet investerad i företaget, såg sig nödd och tvungen att närvara för att bevaka sina tillgångar. Motvilligt hade familjen lämnat London för det betydligt ödsligare Göteborg och under hösten 1819 flyttade de in i kommerserådet Brems hus vid Gustav Adolfs torg (Stora Torget).

Familjen Nonnen gled snabbt in i göteborgssocieteten och under sommaren 1820 hyrde familjen Landeriet Liseberg "ute på landet" utanför Göteborg för första gången.

Bakgrunden

John Nonnen föddes i Liverpool 1770. Hans far, Egbert Nonnen, som ursprungligen kom från Bremen hade dött 1779 sedan han förlorat alla sina tillgångar i misslyckade affärer. John Nonnen växte upp utanför Manchester men 1783 erbjöd sig hans farbror, handlaren och borgmästaren Johann Nonnen i Bremen, att lära upp brorsonen "i kontor". John Nonnen fick sedan anställning i Hamburg hos familjeföretaget L.F. Lorent och äldste sonen i familjen, Abraham Robert Lorent, och John Nonnen blev snabbt goda vänner. "Samvetsgrann, driftig och med god överblick över handelsmöjligheterna", som John Nonnen be-

skrivs, blev han snabbt delägare i firman. 1798 gifte han sig med en syster i familjen Lorent, den sex år yngre Anna Mathilda.

Ute i Europa var det oroligt och franska trupper hade under Bernadottes ledning ockuperat Hamburg 1806. Familjen Nonnen försökte hålla sig kvar i Hamburg så länge som möjligt, men 1808 hade situationen blivit så osäker för en engelsman att de beslutade lämna staden och bege sig ut på en längre resa. Familjen hade tre barn och en barnsköterska med sig; nioåriga Fanny, fyraåriga Edward och den nyfödda Mary. (Två söner William f.1801 och John f.1806 hade dött som späda). Svärfadern, Carl Anton Lorent, som förestod firman i Hamburg, dog en tid därefter och familjen tvingades återvända från Genua. Läget hade under tiden ytterligare försämrats och 1809 flydde familjen via Rostock och Malmö till Göteborg.

Abraham Robert Lorent, som lämnat Tyskland 1807, fanns i Göteborg. 1808 hade han anlagt ett stort sockerbruk vid Klippan (ute vid Göteborgs hamninlopp). Sverige var 1809 "utarmat av olyckligt krig". "Det var svårt att få god och ätlig mat på gästgiverigårdarna under vägen", skrev Emily Nonnen senare om sina föräldrars flykt. John Nonnen ville nu lämna affärslivet och återvända till England. Förhållandena i England var dock politiskt och affärsmässigt känsliga och han valde därför att placera sin stora förmögenhet i svågerns affärsrörelse i Göteborg.

*Anna Mathilda Lorent 1776-1856
akvarell*

*John Nonnen 1770-1845
foto av målning*

Familjen Nonnen slog sig ner vid Buckingham Gate (adress 13 James Street) där de under många år kunde leva ett bekvämt och gott liv på kapitalplaceringens avkastning. Fyra barn föddes i London. 1810 föddes Henry som dog samma år. 1812 föddes **Emily**, 1813 **Charlotte** och 1815 dottern **Ann**. John Nonnen ägnade sig åt sina intellektuella intressen och familjen hade ett stort umgänge. Barnen fick alla ordentliga utbildningar, främst genom självstudier ledda av föräldrarna.

Göteborgs handel upplevde på grund av krigskonjunkturerna en stark uppgång. Sockerbruket vid Klippan gick med god vinst och Abraham Robert Lorent startade även upp ett porterbryggeri, det första i Sverige. Hans rörelse bedrev även omfattande import och export och verksamheten kombinerades med rederirörelse. Ute i Europa var nöden stor och allt var mycket

dyrt. Fredsslutet innebar en kraftig konjunkturedgång och Abraham Robert Lorents verksamhet hamnade i kreditsvårigheter.

Det var en motvillig John Nonnen som i maj 1819 övertog ledningen av bruket vid Klippan tillsammans med svågern, som fortsatte som produktionsledare. Verksamheten blev under 1820-talet Göteborgs största industri och sockerproduktionen fördubblades på sex år. Portertillverkningen däremot kom aldrig riktigt igång.

Emily Nonnen beskrev Göteborg i början av 1820-talet:

“Göteborg var redan då en vacker stad fast ännu ej så stor. Största delen låg inom vallarna, gatorna voro genomskurna av kanaler, korsade av många pittoreska broar, som voro så branta att de utgjorde hästar-
nas fasa”. “Nära Vallgraven voro ännu be-

Liseberg. Kolteckning av manbyggnaden från sydväst.

tesmarker och trädgårdar. För barnen var det roligt att åtföljda av sin sköterska Ann Kolster (samma sköterska som varit med på resan i Europa 1808) gå ut och se på, när vaktparaden avlöstes på Gustav Adolfs torg”.

Två år efter att familjen för första gången “njöt av att vara på landet” köpte John Nonnen Liseberg.

Liseberg

Anläggningen, landeriet Liseberg, kan dateras tillbaka till 1700-talet. En rad köpmän och kommerseråd hade ägt och förvaltat anläggningen. Under en tid bedrevs även en smuggelrörelse från Liseberg och långt fram i tiden påträffades smuggelgömmor i markerna. John Nonnen köpte Liseberg av Olof Melin för 10.000 Rdr Bc och enligt en överenskommelse skulle hela summan likvideras i socker, sirap och porter från bruken. Liseberg låg verkligen ute på landet. Flera gånger nämner Emily Nonnen att vägarna in

till staden Göteborg var nästan ofarbara under vissa tider på året. Anläggningen bestod av en huvudbyggnad och två flyglar. En del trädgårdsredskap och möbler följde med köpet, men de stora väggspelar som fanns på Liseberg ville inte John Nonnen ha kvar, han var annars rädd att döttrarna skulle spegla sig för mycket och bli fåfänga. Familjen beslutade samma år att permanent bosätta sig på Liseberg. En stor trädgård med engelsk park anlades. Familjens liv var glatt och muntert. En vårmorgon klädde döttrarna ut sig till bondflickor och serverade sin far frukost ute i trädgården, samtidigt som de sjöng var sin vers som de komponerat själva. På Liseberg tog familjen emot sitt stora umgänge, som bestod av den brittiska kolonin i Göteborg samt Göteborgs rikaste familjer, och de fantasifulla och konstnärliga döttrarna stod gärna för underhållningen.

Abraham Robert Lorent dog plötsligt i maj 1833. Efter hans död upptäcktes att

Mary Nonnen 1808-1903
miniatyrmålning

den ekonomiska ställningen vid bruket var dålig och att affärerna var synnerligen tilltrasslade. Trots att tre förmögenheter (A.R.Lorents, J.Nonnens och brodern Paul Emil Lorents i Amerika) investerats i verksamheten och trots att sockerbruket gick med betydande vinst, räckte inte de kortfristiga handelskrediter som stod till buds för den långvariga lagerhållningen för både råvaror och färdiga produkter, som i många fall var nödvändiga inom industrin. John Nonnen ställde genast in brukets betalningar. Abraham Robert Lorents bo sattes i konkurs liksom John Nonnen. Sysslomännen bad John Nonnen fortsätta driva bruket, men han blev som borgensman för bruket tvungen att avstå från hela sin enskilda egendom inklusive Liseberg.

Sommaren 1834 var rekordvarm. I juli bröt kolera ut i Göteborg. Yngsta dottern

Ann drabbades av sjukdomen, men tillfrisknade. Den 8 augusti 1834 skulle Liseberg säljas på auktion. På grund av epidemin kom inte många till auktionen och John Nonnens måg, pastor Morgan Morgan, kunde ropa in Liseberg till en rimlig summa. Han hyrde sedan ut anläggningen till svärföräldrarna.

1836 övertog den unge skotten David Carnegie de lorentska bruket, men John Nonnen fortsatte att sköta affärerna. 1841 flyttade Carnegie tillbaka till Skottland och verksamheten uppdelades så att John Nonnen skötte produktionen och försäljningen, medan David Carnegie ombesörjde de finansiella operationerna.

De sex barnen var nu alla vuxna. Äldsta dottern, **Fanny**, hade gift sig 1823 med pastorn i den engelska församlingen i Göteborg, **Morgan Morgan**. I början av äktenskapet, innan de flyttade in till Göteborg, bodde familjen Morgan också på Liseberg. Måltiderna intogs tillsammans med familjen Nonnen och det förväntades att de skulle närvara vid högläsningen om kvällarna. Fanny Morgan skrev uppgivet i sin dagbok "Är detta att vara gift?" 1836 flyttade Morgan Morgan, Fanny och deras barn till England.

Sonen **Edward**, som hade fått en mycket gedigen utbildning med inriktning på jordbruk, hade under 1820-talet förvärvat en stor praktisk erfarenhet av jordbruksdrift både i Sverige och utomlands. 1828 hade han köpt egendomen Degeberg vid Väneren i Skaraborgs län, som bestod av 250 tunnland åker och 200 tunnland skog, som han sedan förvandlade till ett mönsterjordbruk. Träd och buskar hämtade han från

*Emily Nonnen 1812-1905
miniatyrmålning*

föräldrarnas trädgård på Liseberg. Under 1830-talet inrättades Sveriges första jordbruksinstitut på Degeberg. Edward Nonnen stod själv för den teoretiska undervisningen och utbildningen vände sig i första hand till jordägarsöner, men även en lägre jordbrukskurs för rättarelever gavs. Jordbruksinstitutet lades ner 18 år senare, när Ulltuna tillkommit. Edward Nonnen gifte sig 1846 med en grosshandlardotter som hade britiskt påbrå, **Margaret James Thorburn** (1824-1913) och de fick fem barn tillsammans. Flera av barnen var sjukliga.

När John Nonnen drabbades av ett slaganfall och avled i maj 1845 var hela familjens förmögenhet borta, men både hans hustru och deras fyra ogifta döttrars försörjning var ändå tryggad. Året innan hade David Carnegie genom ett donationsbrev försett fru Nonnen med en årlig pension på 2.000 Rdr, som skulle utfalla i händelse av John

Nonnens bortgång. Efter båda föräldrarnas bortgång skulle summan delas i fyra delar och tillfålla döttrarna Nonnen livet ut, eller så länge de förblev ogifta. Carnegie friköpte även Liseberg åt Nonnens. Modern, Anna Mathilda Lorent, avled 1856.

Systrarna Nonnen på Liseberg

Efter faderns död skulle de ogifta och därmed omyndiga systrarna Nonnen, enligt gällande lag, ställas under förmyndare. De var alla över 30 år och accepterade inte i det utan protester. En ansökan till Konungen om befrielse av förmyndarskap färdigställdes, men systrarna avrättsades från att sända iväg ansökan, eftersom de kunde tvingas betala 100 Rdr var för befrielsen (ogift kvinna blev från 1856 myndig vid 25 års ålder om hon vände sig till domstol. 1861 blev ogift kvinna automatiskt myndig vid 25).

De fyra systrarna beskrivs som väldigt olika. Mary, den äldsta, som var född i en orolig tid och som tillbringade sitt första levnadsår på resa, var den oroligaste till sinnes. Hon hade ett livligt temperament men var "mycket varmhjärtad". Emily var lugn och behärskad och Ann var, enligt Emily Nonnen, den mest talangfulla av dem. Charlotte, som under många år led av en klen hälsa, var djupt religiös och hennes långa sjukdomsperioder och stilla liv gjorde henne inåtvänd och tänkande. Alla fyra systrarna var konstnärligt intresserade och begåvade. Ann Nonnen var en skicklig porträttmålare. Emily var också intresserad av måleri. Mellan 1838 och 1839 studerade hon måleri i Köpenhamn och 1842 reste hon till Stockholm, där hon delvis arbetade som porträttmålare. Tillbaka i Göteborg öppnade hon en tecknings- och målarskola

*Charlotte 1813-1895 och
Ann (Nanny) Nonnen 1815-1867
blyertsteckning*

för både kvinnliga och manliga elever i en hyrd lokal inne i Göteborg. Av praktiska skäl flyttade hon senare undervisningen till Liseberg. Systrarna hade redan då börjat ta emot elever ur Göteborgs mest förmögna familjer, som de undervisade i olika ämnen (främst engelska och historia) och verksamheten utvecklades till en privat undervisningsskola i mindre omfattning (som de bedrev fram till 1879). Systrarna inackorderade även unga flickor, främst från sin släkt- och vänkrets, och deras närvaro livade upp stämningen på Liseberg till systrarnas stora glädje.

Redan under sin livstid hade John Nonnen, för att bespara sina döttrar arbete och besvär, bortarrenderat Lisebergs mark. **Mary Nonnen**, som hyste ett stort intresse för trädgårdens skötsel, såg hur trädgården missköttes av arrendatorerna. Under hennes

ledning övertogs arbetet på ägorna av trädgårdsmästaren Nils Bengtsson och denna konstellation var mycket vinstgivande.

Hemma på Liseberg kunde livet vara både "arbetsamt", systrarna sydde t ex sina klänningar själva, och "enahanda", även om systrarna i jämförelse med de flesta andra levde ett rikt och privilegierat liv. De betraktade England som sitt verkliga hemland och Liseberg kallade de för "Abion villa". Systrarna gjorde resor både inom och utanför Sverige och under somrarna tillbringade de långa perioder på badanstalten i Marstrand. Systrarna på Liseberg besökte ofta brodern Edward (han avled 1862 av leverlidande) och hans familj på Degeberg. På Degeberg levde man ett livligt societetsliv med många prominenta gäster. Edward Nonnens systrar var väl sedda besökare och under sina vistelser på Degeberg undervisade de bekantskapskretsens ungdomar i engelska. Syskonen hade över huvud taget en tät kontakt med varandra och även Fanny Morgan (död 1889), som bodde i Conway, Wales, och sen även hennes barn, fick besök från Göteborg och de besökte även Liseberg.

Charlotte Nonnen var klen till hälsan och kunde sällan följa sina systrar till Marstrand eller på andra resor och utflykter. Hon led av en svår ischias och måste tillbringa långa perioder på soffan. På Liseberg drev hon en söndagsskola och hon omgav sig med älskade katter, som efter hand blev många till antalet.

Under en konvalescens började **Emily Nonnen** översätta bl a Viktor Rydberg till engelska. Efterhand påbörjade hon även en egen bana som författare. 1859 utkom hen-

nes första egna verk "De tvenne Guldhjertan eller Guds Öga Vakar" ut. Fram till 1873 publicerade hon åtta ungdomsböcker som var romantiska och svärmiska till sin natur. Hennes moraliska budskap var antingen att från början visa upp den ideala goda människan eller att låta huvudpersonen utvecklas från själviskhet och elakhet

verksamhet och därmed förlorade en del av sina inkomster fick de lyfta pengar hos David Carnegies son, James Carnegie, mot Liseberg som säkerhet. Charlotte Nonnen, som så länge lidit av svag hälsa, avled 1895 i lunginflammation, 82 år gammal. Kvar på Liseberg fanns då Mary och Emily. De var båda över 90 år gamla när de målade bloms-

Nöjesfältet Liseberg med världshuset (tidigare manbyggnaden). Foto L. Bonsdorff 1924.

till godhet. Under 1866 gav hon också ut tidskriften "Talltrasten" som vände sig till ungdomar.

Ann Nonnen, som aldrig riktigt hämtat sig efter koleran 1834, var den enda av systrarna som inte fick ett långt liv. Hon dog 1867 efter en längre tids tynande sjukdom (lunglidande), 52 år gammal.

Charlotte, Emily och Mary Nonnen levde kvar på Liseberg i trettio år till. När de tvingades dra ner på sin undervisnings-

terkort och sydde skjortor åt fattiga barn.

Mary Nonnen avled i juni 1903, 95 år gammal. Emily levde ensam kvar i ett och ett halvt år till. I januari 1905 dog även hon. Svensk Damtidning, daterad den 14 december 1906, börjar sina minnesord över Emily Nonnen som så: "För det släkte, som nu växer upp, är det väl knappast möjligt att skildra våra fröjder, då bland böckerna på julbordet fanns en bok af Emily Nonnen...".

Släkten Nonnens privatarkiv (A 14) för-

varas i Landsarkivet i Göteborg och innehåller en omfattande korrespondens dels mellan syskonen Nonnen, deras föräldrar, men även senare generationer och dels brev från vänner och bekanta, både på engelska, svenska och tyska. I arkivet finns också dikter av systrarna Nonnen, deras arbetsböcker och påbörjade litterära verk (det var inte bara Emily som författade, utan det gjorde även Mary och Charlotte) samt dagböcker. I arkivet finns bouppteckningar efter vissa av familjemedlemmarna, handlingar rörande Liseberg och Degeberg samt,

slutligen, en liten mörk hårböj från Emily Nonnens hår daterad 1849. Liseberg förvärvades av Göteborgs stad 1908.

Källor:

Privatarkiv A 14: Släkten Nonnen på Liseberg.

Svenskt Biografiskt Lexikon.

Nonnen, Emily E: "Systrarna på Liseberg", Göteborg 1922.

Publicerat som Dokument nr 2:1999 av Landsarkivet i Göteborg.

Liseberg i Göteborg förknippas vi idag med det stora nöjesfältet. Namnet är dock 240 år gammalt. Omkring 1760 ägde köpmannen Johan Anders Lamberg ett landeri på platsen och till sin hustru Elisabeths ära kallade han det Liseberg. 1923 blev Liseberg nöjespark i samband med firandet av Göteborgs 300-årsjubileum. Numera har Liseberg årligen över 3 miljoner besökare.

1882 startade vi på Södra Hamngatan i Göteborg. I år fyller Wettergrens 120 år!

WETTERGRENS

BUTIKER Göteborg Avenyn 21, Västra Hamngatan 22, Nordstan, Frölunda Torg, Backaplån. Tel. växel 031-706 25 00, Kungsbacka Kungsmässan, tel. 0300-160 90. Borås Storknallen/Knalleland, tel. 033-13 18 90. Internetbutik www.wettergrens.se

Böcker
för
alla
åldrar
och in-
tressen!

Namn åt de döda

Cd-skivan Sveriges Dödbok 1950-1999 saknar som bekant för- och efternamn på de avlidna åren 1950 - omkr. 1970 (endast personnummer, församling och dödsår/månad). Släktforskarförbundets styrelse beslutade i jan. i år att starta ett projekt i vilket alla Sveriges släktforskare skall kunna hjälpas åt att komplettera de över miljonen namnuppgifter som saknas på cd-skivan. En strålande idé!

Tanken är att föreningar och enskilda skall "adoptera" en eller flera församlingar samt exciperera församlingarnas död- och begravningsböcker eller ev. andra lämpliga källor.

Som samordnare är Anna-Lena Hultman i Hössna utsedd. Hon hjälper till med att sända utdrag (formulär) på diskett eller e-post ur Sveriges Dödbok för resp. församling, ger instruktioner och support. Med utgångspunkt från ett känt personnummer skall uppgifter skrivas in om alla förnamn, efternamn, gifta kvinnors flicknamn, dödsdatum, bostadsadress, datum för civilståndsförändring samt födelseförsamling.

Teckningslista över Sveriges alla församlingar samt anmälingsformulär finns på projektets hemsida, home.swipnet.se/hossna/dodbok2.htm.

Själva arbetet kan gå till på olika sätt, men bygger i första hand på att man (på resp. pastorsexpedition) får tillgång till församlingarnas dödböcker. Anteckningarna föres direkt i bärbar dator eller med papper och penna för att senare införas i dator. Tänk på att även Du som saknar dator kan hjälpa till med exciperingen om man arbetar i grupp!

Av naturliga skäl blir det ju hemorten, som i allmänhet blir föremål för genomgång. Göteborgs församlingar är ofta stora, t.ex. är antalet avlidna 1950-70 i Backa 1.082 pers., i Gustavi 1.952, Karl Johan 7.493, Vasa 4.518 och Örgryte 4.982 pers. Kanske är församlingarna alltför stora för enskilda att ta sig an. Anmäl dig då gärna till vår förening, så vi kan bilda arbetsgrupper inom G R S!

På hemsidan kan man läsa om de sekretessregler som gäller. Men församlingen kan ev. ha åsikt om 70-års-sekretess (liksom SVAR). Från Släktforskarförbundet kan man då få hjälp och rekommendationsbrev att ta med till pastorsexpeditionen.

Man beräknar avsluta projektet i juli 2003.

(Se även *SLÄKTHISTORISKT FORUM* nr 1-2002, 2-2002 och 3-2002).

JH

Svenskar i Canada

Emigrationen till Canada är inte alls lika väl känd som den till USA, den var både senare och omfattade inte alls lika många personer, ca 1/10-del av de som för till USA, d.v.s. ca 100.000 utvandrare. 1991 fanns enligt Census ca 235.000 canadensare, som ansåg sig vara av svenskt ursprung.

Det finns mycket litet skrivet om detta, och nu har ett canadensiskt projekt startat för att råda bot på denna brist. Projektet har fått namnet *Swedes in Canada* och leds av *Evelyn Berglund Barr*, välkänd historiker från Thunder Bay, Ontario. Hon har helt svensk härstamning och känner väl till svenskt språk och kultur. Hon vill gärna ha kontakt med svenskar med canadensiska släktingar.

Hennes adress är *104 Ray Boulevard, Thunder Bay, Ontario, P7B 4C4, Canada.*

E-post: [<pebarr@tbaytel.net>](mailto:pebarr@tbaytel.net)

(*Släkthistoriskt Forum* 5/01)

I Arns fotspår

av Ewert Arwidsson

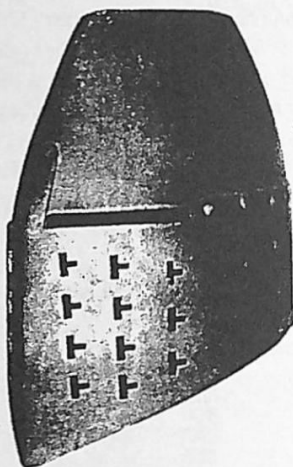
Lördagen den 25 maj gjorde föreningen Len bussutflykt i Arns fotspår.

Arn Magnusson av Folkungaätten eller Arn de Gothia är namnet på huvudpersonen i Jan Guillous populära historiska romantrilogi *Vägen till Jerusalem*, *Tempelriddaren* och *Riket vid vägens slut*. Han föds i den västgötska borgen Arnäs, men växer upp och fostras i kloster där hans naturliga fallenhet för stridskonst förädlas. Han lockas av köttets lustar, blir kär, men efter-

som två systrar är inblandade, förvisas han som straff till 20 års botgöring som tempelriddare i Det Heliga Landet. Tempelriddarna, senare även kallade Malteserriddarna, var den tidens elitsoldater på den kristna sidan. Efter 20 år kommer Arn ärrad och erfaren tillbaka till det oroliga Sveariket där tronkrävande erikar och sverkrar slåss om makten. Hans kunskap om modern stridskonst leder erikar och folkungar till seger mot sverkrar och danskar i de avgörande slagen vid Gestilren och Lena. Om Arn funnits i verkligheten, skulle han

vara farfar till Birger Jarl (regent 1248-1266) samt farfars far till kungarna Valdemar (1250-1275) och Magnus Ladulås (1275-1290). Romanens handling utspelar sig till stor del i trakten mellan Vänern och Vättern, som tillsammans med Östergötland var den tidens centralområde. Vid denna tid hade Sverige ännu inte landkontakt med västerhavet. Göteborgsområdet på södra älvstranden var danskt land och

på norra var det norskt. Kongahälla, nuvarande Kungälv, var en av Norges viktigaste städer. Vattenståndet i Göta älv var 1,5 - 2 m högre än idag och älvmyningen låg ungefär vid Bohus. Först omkring 1250 tillfördes Västergötland genom förhandlingar med de danska och norska kungarna en landremsa ut mot havet söder om Göta älv samt socknarna Lundby och Tuve på Hisingen. I gengäld fick Sverige lämna ifrån sig byarna Skårdal och Surte till Norge.

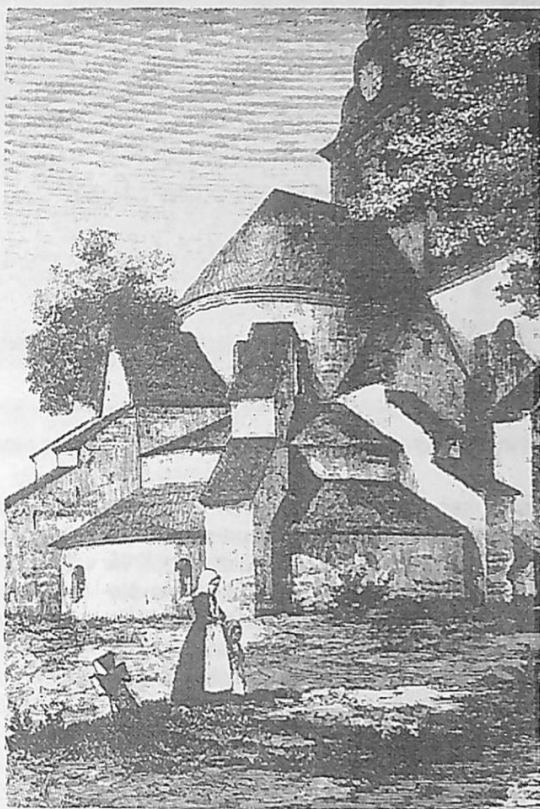
Riddarhjälm, funnen vid Aranäs.

Första stoppet gjordes i Falköping där den kunniga och duktiga Arn-guiden Berit Johansson förenade sig med vårt sällskap. Nästa stopp var vid **Varnhems kyrka**. Gården Varnhem skänktes 1150 till cisterciensermunkarna av Arns mor fru Sigrid och det var senare i Varnhems kloster, som Arn formades till en Kristi stridsman och framtida tempelriddare i det Heliga Landet. Det har historiskt funnits en fru Sigrid, troligen släkt med den Erikska kungaätten, som skänkte Varnhem till Cisterciensorden detta år. Av munkarnas första kyrka finns inget bevarat. År 1234 härjades kyrkan och klostret av en förödande brand. Kyrkan och klostret byggdes åter upp 1234 till omkring 1260 som en cisterciensisk anläggning efter fransk förebild. Varnhem var det medeltida Sveriges största kloster. År 1394 brändes anläggningen under striderna mellan drottning Margareta och Albrecht av Mecklenburg och den torde

under 1400-talet fört en tynande tillvaro. Klostersets egendom drogs 1527 in till staten med Gustav Vasas reformation, klosterstiftelsen upphörde 1532 och danskarna brände anläggningen 1566. Förfallets tid hade börjat. Stormaktstiden och Magnus Gabriel de la Gardie präglar interiören. Han, som var en ivrare för bevarandet av landets fornminnen, utsåg kyrkan till gravkyrka åt sig och sin gemål Maria Euphrosyne, Karl X Gustafs syster, och lät på egen bekostnad restaurera den. Flera av den Erikska kungaätten har fått sitt vilorum i kyrkan. Johan III lät inreda koromgångens kapell till "kungagravkor", vilka helt byggdes om under de la Gardies renovering. Minnesgravkoren, som inte innehåller några gravar, är inredda åt Inge d.ä. av Stenkiiska ätten (kung ca 1079-1105), de tre kungarna av Erikska ätten Knut Eriksson (1167-1195/96), Erik Knutsson (1208-1216) och Erik Eriksson "läspe och halte" (1222-1229 och 1234-1250), samt Birger Jarl. Birger Jarls grav finns framför lekbrödraaltaret. Vid vårt besök var gravhällen avlyft och kistan urtagen. Man höll på med en DNA-analys av benen i denna grav och DNA från Magnus Ladulås grav, för att få svar om det verkligen är Birger Jarl, som är begravd här. Klosteranläggningen bredvid kyrkan är utgrävd och där finns ett litet trevligt museum. Båda väl värda ett besök.

Efter Varnhem for vi till **Skara** museum, där vi besökte en trevlig utställning om det medeltida Skara, som sakkunnigt presenterades av guiden Berit. Jan Guillous trilogi börjar ju i Skara med domkyrkans invigning 1150. "Det var vid Tiburti-

usmässan, den dag som räknades som sommarens första dag och då isarna gick upp i Västra Götaland. Så många människor som denna dag hade aldrig varit församlade i Skara ty det var inte vilken mässa som helst som nu skulle genomföras. Den nya domkyrkan skulle äntligen invigas." Skara är tillsammans med Lödöse Sveriges äldsta städer. Medeltidens Skara var främst en kyrkostad och en kungastad men även lokal köpenskap idkades. Man tror inte Skara var en lika viktig handelsplats som Lödöse men kulturlagren är mer än 3,5 m tjocka! Detta är anled-

Varnhems klosterkyrka. Teckning av O A Mankell
 efter akvarell av F W Scholander.
 Ny Illustrerad Tidning 1872

ningen till att domkyrkan idag ligger lägre än den omkringliggande staden. Troligen har här funnits en träkyrka på 1000-talet. Domkyrkan som invigdes 1150 var uppförd i sandsten i romansk stil. Under 1200-talet bestämde man sig för att ersätta domkyrkan med en ny konstruktion i gotisk stil, vilket var modernt då. Den medeltida kate-

domen i Västergötlands och Värmlands lagsaga. Borgen miste sin strategiska betydelse på 1300-talet, då Axevalla hus uppfördes nio km öster om Skara.

Färden fortsatte till Forshems gästgiveri, där lunch serverades. Efter måltiden vandrade vi till **Forshems kyrka**. Enligt

Västportalen Forshems kyrka, 1100-tal. Kristus mottager en kalk av kyrkans donator.

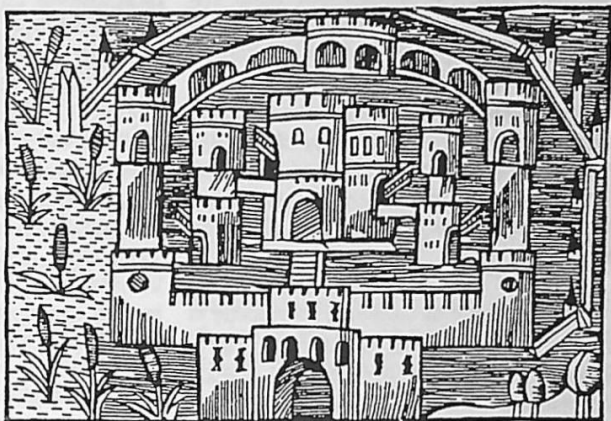
dralen har sedan förnyats och förskönats genom seklerna. Bo Beskows glasmålningar är nutidens främsta bidrag. På vår väg ur Skara, utanför den medeltida staden, passerade vi vid den nuvarande bussstationen en kulle omgiven av vallgravsträckningar. Här låg den kungliga borgen Brobacka under 1200-talet och tidigt 1300-tal. Förr kallades den Gälakvist eller Jarlakvist. När borgen anlades, gjorde man en tre meter hög konstgjord kulle, för att höja den över de låga ängs- och sankmarkerna runt omkring. På Brobacka undertecknade Magnus Eriksson år 1335 Skarastadgan. Artikel nio i detta dokument avskaffar träl-

romanen *Riket vid vägens slut* lät Arn bygga denna kyrka efter sin återkomst från Det Heliga Landet. Guiden berättade om de märkliga romanska relieferna och deras tolkning. Reliefen i tornets västportal kan tolkas så, att den föreställer byggmästaren den s.k. Forshemsmästaren, som hugger en kvadersten, Kristus och kyrkans donator, en Tempelriddare, överräckande en kalk. Det är denna tolkning Jan Guillou spinner vidare på. Forshems kyrka är en av Västergötlands märkligaste medeltidskyrkor, dels genom sina många reliefer, dels genom sin funktion som gravkyrka. Det är en pilgrimskyrka från 1100-talet med

korsarmar från 1700-talet. Den var en gång ordenskyrka för Den Heliga Gravens orden. Under orostider kunde medeltidens pilgrimer inte vara säkra på att nå sitt mål, gravkyrkan i Jerusalem. Pilgrimer från hela Norden vandrade därför till Forshem, som är den enda gravkyrkan i norra Europa. Kyrkobyggnaden är uppförd i sandsten. Äldst är långhuset byggt på 1100-talets mitt. Det ursprungliga koret revs i slutet av 1200-talet och ersattes med det nuvarande.

Genom goda kontakter med Harald Ekman fick vi möjlighet att besöka Årnäs, som för närvarande är stängt för turister. Ruinen av **borgen Aranäs**, som är romanens Arnäs och Ams föräldrahem, ligger i herrgårdsträdgården. Borgen Aranäs, Örnens näs på fornsvenska, byggdes cirka 1150 och är en av Sveriges absolut äldsta. Ett sotalger under stenborgen kan tyda på att en äldre träborg stått här tidigare. Marsken Torgils Knutsson, Årnäs eller Aranäs äldste kände ägare, styrde Sverige under Magnus Ladulås' söners omyndighetstid. Han blev efter kung Birgers kröning 1302 utmanövrerad från makten, arresterad och halshuggen 1306. I samband med detta eldhärjades och förstördes Aranäs. Denna historia finns bevarad i Erikskrönikan som skrevs ner omkring 1322. Sedan fortsatte bröderna sin maktkamp med händelserna under Håtunaleken och Nyköpings gästabud. Under den första arkeologiska utgrävningen 1916 hittade man en unik riddarhjälm, troligtvis Nordens äldsta. Den kan ha varit marskens. Även under de senaste

somrarnas utgrävningar har man gjort intressanta fynd. En rapport om dessa släpps till hösten. Årnäs bruk anlades som glasbruk redan 1802-04. Som en underleverantör av buteljer till Carnegies porterbryggeri i Göteborg, förvärvades det av detta företag och det var därigenom som Ekmännen kom in som ledare av bruket. Årnäs bruk, som nu tillverkar

Den "urgamla, härliga konungaborgen" Aranäs, enl. Olaus Magnus.

fjäderkrampor åt bilindustrin, ägs idag av belgiska Colaert, medan herrgården ägs av familjen Ekman.

Näst sista stoppet var vid **Husaby kyrka**. På Kinnekulles sluttningar jagade Am och på Husaby kungsgård bodde hans tillkommande Cecilia Algotsdotter. Här firade Am julotta 1166 och berättaren i *Vägen till Jerusalem* skriver om kyrkan att den "var störst i Västra Götaland efter domkyrkan i Skara och hade ett väldigt torn i väster som man byggt längre tillbaka än mannaminne". Husaby är landets äldsta domkyrka. Tornet, ett s.k. västverk från 1000-talet, möjligen byggt till den äldsta stavkyrkan. På 1100-talet byggdes stenkyrkan i anglonormandisk stil. Altaret är av sten och har en relikgömma. Under medeltiden var al-

tarprydningen en skulptur av Maria och barnet. Den hänger nu på ena korväggen. Den nuvarande altarpredningen och predikstolen är gåvor av Magnus Gabriel de la Gardie. Kor och långhus har sedan medeltiden varit åtskilda genom ett skrank. Dopfunten, biskopsstolen och munkbänken är från 1200-talet. Kyrkan fick sina valv och målningar på 1300-talet. På kyrkogården finns två 1100-talsgravtumbor traditionellt kallade Olof Skötkonungs och drottning Estrids gravar. Enligt traditionen döpte Sankt Sigfrid Sveriges förste kristne kung Olof Skötkonung år 1008 i Husaby Källa, där vattnet ännu är drickbart. Den 14 juni 2000 firade Svenska kyrkan tusen år av kristen tro i Sverige på ången nedanför kyrkan och källan.

På återvägen till Göteborg passerade vi ruinerna av **Gudhems kloster**. Det var ju i detta kloster som Arns fästmo Cecilia Algotsdotter avtjänade sitt straff i väntan på

sin älskares återkomst. I början av medeltiden fanns det i Gudhem en kungsgård som tillhörde Uppsala Öd. Detta var en samling jordagods runt landet, som användes som sveakonungarnas försörjningsbas. Här byggdes under 1100-talets början en treskeppig kungsgårdskyrka av sandsten, som efter Skara domkyrka var den näst största i västra Sverige. Man tror att kung Karl Sverkersson (1161-1167) under sin regeringstid donerade Gudhem som etableringsplats för ett cisterciensiskt nunnekloster. Jämtne Vreta kloster i Östergötland är detta dåvarande Sveriges äldsta nunnekloster. Änkedrottning Katarina Sunesdotter, den siste kungen av Folkungaätten Erik Erikssons gemål, avled i klostret 1251 eller 1252 och donerade hela sin kvarlåtenskap till klostret. Över henne restes ett gravmonument med en skulpterad lockhäll. Originalen finns i Stockholm men en kopia finns på plats. 1529 skadades klostret svårt av en stor eldsvåda.

*För ett Vackrare Hem ,
besök
vårt Konstgalleri och Glasgalleri*

*Galleri Scandinavia
Berzeliigatan 14, Göteborg
Tel. 031 - 16 93 01*

*Glas Art Scandinavia AB
Södra Vägen 12, Göteborg
Tel. 031 - 18 72 80*

Familjen Lindblom

Den oregerlige slaktaren Swen Thorsson

av Olga Dahl,

som här ger exempel på vilken läsglädje gamla domböcker kan bjuda.

Kämnärrätten dömde den 3.11. 1716 i målet mellan Per (Petter) Hansson (Berg), besökare ¹⁾, och slaktaren Swen Thorsson. Besökaren hade å ämbetets vägnar krävt bakugnspengar ²⁾ och då överfallits av Swen Thorsson med påföljd, att han hade brutit benet. Petter besökares hustru Catharina Brännö vände sig redan den 2 och 9 december 1715 mot Swen Thorsson, som så illa hade hanterat hennes man. Men inte förrän i juli månad därefter togs målet på nytt upp till avgörande.

Enligt Swen Thorsson satt Petter besökare hos skepparen Joakim Gercken och förtärde ett glas brännvin. Då han hälsade på Swen Thorsson räckte han honom handen och sade "Broder i Christo". Men i det han tog i handen "satte han sin fot i golvet och skiente med detsamma och sade sig ha brutit sitt ben, det han ömmade, då han" -Swen Thorsson- "skall ha hulptit honom upp igen. Således skall detta ha varit en olyckshändelse". Petter Berg hade varit tämligen besvärlig då. De hade alltid varit goda vänner.

Vittnen sade däremot, att slaktaren utan någon ordväxling hade fattat besökaren i axlarna och slängt honom så länge kring golvet, till dess benet blev avbrutet mot en kista eller kakelugnen. Därefter hade Swen Thorsson strax gått på dörren och lämnat besökaren i jämmer och elände på golvet.

Joakim Gerckens hustru Christina Andersdotter vittnade sålunda den 3 juli 1716, att Petter Berg vid pass en månad före jul en eftermiddag vid skymningen kom in i

hennes hus ³⁾. Han begärde ett halvt stop öl och när han hade fått det tog han upp sin längd ("special"), varefter han skulle uppbära bakugnspengarna. Medan han satt och såg i specialen kom Swen Thorsson in, som efter vanligheten brukade begära en sup brännvin, men den gången begärde han ingenting och fick ej heller något, utan gick av och an på golvet in emot Petter Berg utan att säga ett ord. Sedan Petter Berg suttit en stund och talat något litet med hennes man, gick skepparen Gercken omsider ut i gården, men hon satt kvar bredvid sängen på en stol. Hon visste ingenting av förrän Petter Berg låg på golvet, skrek och ropade: "Mitt ben är av". Berg förmådde inte heller resa sig upp på fötterna. Då sade Christina: "Hwad hafwen i giordt wid mannen, hielpen honom upp!" Men Mäster Swen Thorsson svarade: "Jag gifwer honom en god dag". Därmed gick han sin färde.

Rätten frågade Christina om Berg utom längden hade några penningar att räkna? Negativt svar. ("R: Negative"). Hon hade inte sett mer än att Swen Thorsson tog Berg i axlarna och kastade honom i golvet, då Berg ropade: "Mitt ben är av". Sedan Swen Thorsson hade gått ut kom mycket folk in och däribland var Wilhelm Bruce och Löjtnant Carl Leyonsparre och åtskilliga andra, också flera slaktare. Det kom också en fältskår dit, som förband besökaren. Därefter bars han därifrån på en läderbänk. Hon hade berättat för alla som kom in, att Mäster Swen Thorsson hade gett Petter Berg den skadan.

Petter Berg och Swen Thorsson hade enligt Christina Andersdotter ofta varit samman, men hon hade aldrig försport någon oenighet dem emellan.

Wilhelm Bruce vittnade, att när han kom in i Joakim Gerckens hus var slaktaren Jonas Pettersson och en annan slaktare där. Då låg visitören Petter Berg där och beklagade sig över att dess ben var brutet och att Swen Thorsson rådde för det, men Swen Thorsson var inte kvar. Eftersom han såg att Petter Berg var mycket vanmäktig, så lät han hustrun i huset ge honom en sup brännvin. Båda slaktarna erbjöd sig att se efter om benet var brutet, varpå de drog av strumpan och besiktigade skadan. "Och var Fältskären der hoos samt Berndt slaktare, som lade sin hand på skadan". Nederst på det smalaste benet hade benpipan skurit sig ut. Wilhelm Bruce och några till lade Petter Berg på en läderbänk och bar honom hem.

Domslut

Swen Thorsson fick plikta 20 mark treskiftes⁴⁾ för läggbenets avbrytande. Han dömdes också att betala fältskärslönen med 25 d smt och betala besökaren Petter Berg med 40 d smt för sveda och värk och 7 d 16 öre smt i rättegångskostnader.

Kämnärsrättens dom och utslag i november 1716 fick ett efterspel i Magistratens registratur den 7.2. 1717, vilket är ett gott exempel på notariens förmåga att finna målände bilder:

"Ty Casus⁵⁾ har varit sådan, att Petter Berg satt inne i stugan hos Joakim Gerckens hustru Christina Andersdotter, då Swen Thorsson kom dijt in, och synes intet olijkt, att Swen Thorsson förut wetat det Petter Berg war der till finnandes, och att han haft ondt i sinnet emot honom, emedan

han intget annat ährende hoos Wärdinnan andraget, utan genast öfwerfallet honom, och giort honom en skada med beenbrätt och skal luppert bort igen.

Mot wittnena hade Swen Thorsson giort sina exerptioner, och särdeles emot wärdinnan Christina Andersdotter. Om detta hade resolverats i wittnesmålstvistien, så i kämnärsrätten som i magistraten.

Swen Thorssons öfwerfallande emot Petter Berg var efftertänkeliget och den honom tillfogade skadan swär. Inga skäl eller omständigheter fanns vid handen som lindrade eller ändrade kämnärsrättens dom. Det war inte heller första resan, som Swen Thorsson wisat sin kitzlighet med slagsmål, emedan han tillföre för ringa (eller ingen) orsak öfwerfallit flere andre såwäl som en hans ämbetzbroder, at han snart war liflöös, och den som inte will styra sitt arga sinne, han får ock lijda den näpst, som lagen medgifwer, och se up med pungen."

Swen Thorsson hade invänt "att kämnärsrätten inte hade domareämbetets 5 paragraf i tillbörlig akt och tillsett i vad mening gärningen wore gjord, hwarwid swaras, at det lyser wäl af sig sielf, at meningen intet har warit god, ty denne Besökare har det loford, at han warit en stilla och fridsam man, och om han än warit något beskiänkt, så skulle Swen Thorsson så mycket mera lembnat honom i fred, som intet ondt eller förargeligit honom tilltalade, wäl wetande, at en drucken man kan snart wara skadad, men skadan icke så lätteligen botad eller försonat."

"Beropar Swen Thorsson sig på Domarereglementets 29 paragraf, at han borde med två wittnen waret öfwerbewist, etc, hwartill swaras, at om han aldeles nekat

Factum, så kunde denna Regel funnet Rumm, och han hade kunnat frija sig med Eed, men nu är hans proprie confessio och et wittne dertill, som betygar circumstansiseme, huruledes och på hwad sätt han öfwerfallit Besökaren - det synes som han mer af upsåt och berådt mode än af någon wåda begick giärningen. Kiöttmånglaren synes så giärna lijda Besökaren som oxen Herr slaktaren med yxan och knifven i handen. Denna antipati lär utan twifwel ha styrkt Swen Thorsson at öfwerfalla besökaren."

"Swen Thorsson synes skola hafwa tänkt, att han så mycket tryggare kunde öfwerfalla Besökaren, som denne under arrendeåren skulle wara utan tjänst, men det är bäst för honom att icke så mycket slå på den strängen, emedan resonansen torde blifwa obehaglig för honom själf."

Noter:

- 1) besökare/visitör = eg. person som undersöker. Här tjänsteman vid landtull- o. acciskammaren. Urspr. lägre tulltjänsteman vid stora sjötullen som hade att gå ombord å ankommande fartyg o. förrätta visitation innan de lade till.
- 2) bakugnspengar = skatt på hushållets bakugn
- 3) många hushåll stod till tjänst med utskänkning. Ofta bad änkor om utskänkningens rätt.
- 4) böterna delades mellan t.ex. kyrkan, de fattiga och målsäganden.
- 5) casus = den vådliga händelsen.

Källor:

Göteborgs Landsarkiv: Kämnrättens protokoll samt Göteborgs Magistrat reg.

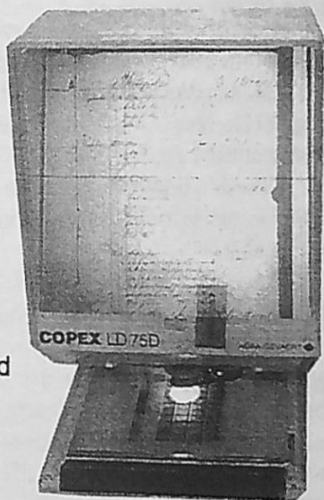
Släktforskare !

3.000:-

**... i rabatt får Du, vid köp av
Copex L D 75.**

Du betalar endast **4.900:- inkl. moms**
(ord. pris 7.900:-)

- * läsaren har specialanpassad fichehållare för SVAR-fiche
- * 1 st objektiv med 42 x förstoringegrad
- * stor bildskärm 29 x 28 cm
- * frakt tillkommer
- * 7 dagars returrätt
- * www.msab.org

MSAB
MICROSYSTEM AB

Schéelegatan 3
416 60 Göteborg
031 - 19 06 09

Box 22
520 30 Ljung
0513 - 50020

SVERIGES RIKES LAG ÅHR 1734

var rättesnöret för våra förfäder - bara några generationer tillbaka i tiden. Här följer ett exempel ur Missgärningsbalken, vilken upphörde att gälla 1865.

Missgiernings Balk. III Cap. Om svordom och sabbatsbrott.

1. §. Brister någon (någon, äldre ordform i nominativ) ut i eder och svordom vid Gudstiensten; plichte med fyratijo daler, eller fängelse vid vatn och bröd. Gör thet någon in för sittande Rätt; vare bot hälften mindre. Sker thet af öfverdåd, eller elak vana, i sam-qvem, krog eller källare, eller offentliga på almänna gator och platsar; böte fem daler hvarje gång han therföre lagföres.

Svär någon eljest af hastighet eller lättsinnighet; böte en daler. Varder han tridie gången, eller oftare, thermed funnen; böte fem daler, som förr sagdt; och gånge af thessa böter hälften til angifvaren, och hälften til the fattiga. Gör någon mened; therom skils i Rättegångs Balken.

2. §. Svär öfvermage (*minderårig*); then skal af föräldrarna eller husbondan med ris agas, efter som äldren och vanarten är til. Sker thet oftare; sättes i stocken vid Kyrkio-dören. Försumma föräldrar at aga sina barn för svordom; böte fem daler.

3. §. Gör någon föracht af then almänna Gudstiensten, så at han sellan kommer til Kyrkio på Söndagar och Högtidsdagar; Är han therföre varnad, som i Kyrkio Ordningen sägs; böte tijo daler. Håller någon sitt husfolk ifrån Kyrkio, således som sagdt är; vare lag samma.

4. §. Kommer någon drucken i Kyrkio, eller ther Gudstienst hålles, eller eljest gör ther oliud och förargelse; böte tiugu fem daler.

5. §. Går man drucken, eller oskriftad (*icke biktat sig inför prästen eller församlingen*), til Herrans heliga Nattvard; eller, sedan han af Presten, efter Kyrkio Ordningen, är varnad at hålla sig therifrån; böte femtijo daler.

6. §. Then som begår något brott på Söndagar eller Högtidsdagar, emellan klockan fyra om morgonen, och nijo om aftonen; böte tijo daler för sabbatsbrott, och för gierningen särskilt.

7. §. Idkar någon arbete eller handverk på thessa dagar; böte tio daler för sabbatsbrott, utan thet sker til egen, eller annars nödortft, som upskof ej tola kan.

8. §. Kramlådor (*mindre, billiga varor*), eller andre bodar, skola på Söndagar och Högtidsdagar ej öppnas til salu; mat och dricka må säljas til nödortft, sedan Gudstiensten är förbi. Ingen hafve macht på thessa dagar at kiöplaga i skiep eller andra farkostar.

Bryter någon i thessa fall; böte för sabbatsbrott, som sagdt är. Samma bot vare, ther man företager sig någon resa til lands eller siös i staden eller i landet, förr Gudstiensten är ändad.

Hvar som häst eller båt thertil utleger (*uthyr*); böte fem daler. Är någon på resa stadd, ställe sig in til Gudstienst i then Kyrkio, som vid vägen ligger.

Litteratur: A.F.Dalin: 'Ordbok öfver svenska språket' 1853.

LANDET RUNT ur olika medlemsblad

Joel Holger redogör här kortfattat för ett urval läsvärda artiklar i andra förenings medlemsblad. Vi byter med omkr. 70 st föreningar och deras tidningar finns tillgängliga i G R S bibliotek.

ALINGSÅS Släktforskare

Nr 2/02. Risveden är ett stort sammanhängande skogsområde invid Mjörn och Anten i västra Västergötland. Det är omnämnt redan i äldre Västgötalagen. Härifrån kom de s.k. Alesnickarna till Göteborg. Men även slott och herresäten ligger på och kring Risveden: Gräfsnäs, Koberg, Kilanda, Östad och Alfhem. Boken 'Risveden, en västsvensk obygdshistoria, del 1' av Karl-Erik Andersson och Bo Björklund recenserar (och rekommenderas) av Eric Carlsson.

ANGELÄGET. Sveriges Släktförbund

Nr 2/02. Innehåller förbundsstyrelsens förslag till reviderade stadgar. - 'Sekretess med finesse' är ett inlägg med anl. av 'Rapport från Riksarkivet 2002:1' betr. den 70-årssekretess som ofta åberopas. Rapporten finns på Internet under Rötter www.genealogi.se - Förbundet har skrivit till Svenska kyrkan om dess 'ansvar' för kyrkböckerna samt till Lantmäteriet i Gävle om pris och tillgänglighet av de digitala häradskartorna som kan beställas hos dem.

ANKNYTNINGEN. Nyköping-Oxelösunds Släktforskarför.

Nr 2/02. Christina Hjalmarson redogör för sina förfäder som kom från Spanska Nederländerna omkr. 1580. Govert Silentz d.ä. blev borgare i Stockholm. Sonen med samma namn började med kopparrening av malm från Falu gruva (garmakare) och anlade ett myntverk i Säter (Kopparbergs län).

ANROPET. StorStockholms Gen. Förening

Nr 2/02. Sten Gillgren redovisar regementen, omfattning och arbetsläget av den soldatregistre-

ring som bedrivs av Släktforskare i Uppland. Hittills är 25.000 soldater och båtsmän registrerade. - 'Kyrkotukt på 1600-talet' är skriven 1918 av P. Hedman och har anknytning till Stora Tuna i Dalarna.

BRÄTTE BLADET. Vänersborgs Släktforsk.

Nr 7. Febr. 02. Prof. Sven Blomgren skriver om 'Kyrkan i Brätte'. Brätte var namnet på den gamla handelsplatsen och köpstaden vid Väneren i Vassända sn. Träkyrkan med ringmur är idag helt borta. - Sjömanshus fanns i Vänersborg redan 1818. Handlingar förvaras i Göteborgs Landsarkiv. Kerstin Johansson önskar kontakt med personer med anknytning till sjöfarten i Vänersborg. Andra sjömanshus är mikrofilmade av SVAR.

BYGD och NATUR. Sveriges Hembygdsförb.

Nr 2/02. Kåre Fagerström skriver en intressant artikel om 'Glasögon' och hur dessa kom till Norden under medeltiden. I Everlövs kyrka i Skåne (slutet 1400) avbildas evangelisten Matteus skrivande med gåspenna och med glasögon på näsan. Altarskåp med glasögonförsedd person finns också från 1400-talet i Värmdö kyrka utanför Stockholm.

DALFOLK. Dalarnas Släkt-, Hembygds- o. Emigrantforskarförening

Nr 1/02. I Emigrationsinstitutets skrivartävling 2001 "Migration" blev Nadja Zubcevic från Hedemora (född i Bosnien) förstapristagare i tonårsklassen. Hennes bidrag infördes i nr 4/01, men avslutas i detta nr. Läs det! - Lillie Landgren (1870-1957) anlade Torshalls trädgårdsskola i Tibble utanför Leksand i början av 1900-

talet. Hennes liv och stora ambitioner skildras av Kersti Liss. Men trädgårdsskolan finns ej kvar.

DISKETTEN. Dis-Väst

Nr 2/02. 'Reseskildring från "Rollos" spår' av Ingrid Länneestad. Hon har gjort en resa med buss i Normandie och Bretagne samt bilägger faktarutor om Jeanne d'Arc, Gånge-Rolf, Vilhelm Erövraren m.fl. och Internet-adresser. - Utskrivet föredrag av Kristina Bengtsson vid DisVäst årsmöte i mars: 'Konghälla, vikingatida kungsgård i nordiskt gränsland och lite om Sveinke Steinarrsson, Magnus Barfot och Margareta Fredskulla'. Hon redovisar tio kungastormäns-möten vid Nordre Älv åren 997-1101.

GF-AKTUELLT. Genealogiska Föreningen

Nr 151. Juni 02. Den nya cd-skivan 'Gamla stan under 750 år' presenteras utförligt och noteras de höga systemkraven m.m.

GESTRICIA. Gästriklands Gen. Förening

Nr 2/02. 'Berättelsen om Sasser, Drucken, Nykter och Swan, soldater i Gagnef' är en välskriven, lång berättelse om de indelta soldaterna i Dalarna. Både underhållande och informativ. Anteckningar av P.A.Melin är bearbetade av Lars Swan.

GRÄNSPOSTEN. Gränsbygdens Släktf.

(Dalsland, Bohuslän, Östfold/Norge)

Nr 44. Jan. 02. Från Släktforskardagarna i Borås refereras på ett överskådligt sätt Anna-Lena Hultmans föredrag 'Några källor till emigrantforskning'.

HALLANDSFARARES INFORMATION. Hallands Genealogiska Förening

Nr 55. Mars 02. Stort jubileumsnummer med anl. av att Hallands Gen. Förening firar framgångsrika 20 år. Dess historia skildras av Ludvig Kollberg och Charlotte Lindgren. - 'Kyrkobokföringens historia', från kejsar Augustus tills den Lokala Skattemyndigheten tog över, berättas av Ingrid Thorén. - Love Janson uppmanar oss:

'Glöm ej faddrama' och motiverar detta. Likaså visas vad 'Dödboken' kan ge för upplysningar samt även alternativa sökvägar. - Börje Angelstrand skriver om att 'Läsa mantalslängder' och ger tips om hur vi skall tolka dessa. - 'Hallands socknar 9: Östra Karup' beskrivs av Stig Edenfur och 'Sätessgården Rossared' i Fjärås sn av Rune Andersson.

HUSFÖRHÖRSNYTT. Skaraborgs Släktforskarförbund

Nr 2/02. Gerd Johansson berättar om 'Den lilla byn Gammaltråvad' i Tråvads sn mellan Falköping och Vänersborg. - Ur Skara Tidning 1928 är saxat 'En västgotakarolins levnadsöde', nedskrivet av Knut Knutsson. Inrikes Tidning 1763 förtäljer om dragonen vid Västgöta Cavalleri, Johan Hellberg (1668-1762), som var med i Narva, Poltava och Bender, blev fånge i Sibirien, flydde över Arkangelsk till Italien (med båt), vandrade hemåt och blev utnämnd till livdrabant.

KGF-NYTT. Kronobergs Gen. Förening

Nr 76. Mars 02. 'Kongl. Cronobergs Regimente Barnauppfostnings-cassa' grundades redan 1779, en ambulerande internatskola för soldatbarn. Artikeln är ett sammandrag ur Meddelanden från Kungl. Krigsarkivet nr VI, 1973. - Håkan Elmquist funderar 'kring namn, namnsättning, stavning och annat' från sin forskning.

MARK-RÖTTER. Marks Härads Släktforskarförening (Västergötland)

Nr 1/02. 'Salgutsered' av Anders Ljung är en by- och släkthistoria från Kinna sn i Västergötland. Han har forskat på fädernegården och satt in sina uppgifter i sitt historiska sammanhang.

MGF-NYTT. Midälva Gen. Förening (Medelpad)

Nr 2/02. 'De svenska skatternas historia -del 1' av Susanne Löwnertz, från 1982. Serien börjar med den 'skatt' eller 'gästning' som under medeltiden kungen och hans hird krävde av bönder vid sina resor i landet. Forts. i nästa nr.

ROTPOSTEN. Jönköpingsbygdens Gen.För.
Nr 1/02. 'Nödären 1867-1869, då skörden slog fel' av Matts Nilsson, Jönköping. Utvandringen ökade kraftigt till Amerika, Tyskland och Danmark. - 'Trämassefabriken i Röksberg' blev en misslyckad industrisatsning skriver Jan-Åke Holmbring. Civ.ing. Nils Henrik Durling grundade en trämassefabrik 1887, men redan 1893 brann den ned. Röksberg ligger i Mulseryds sn, ca 2 mil väster om Jönköping.

RUNSLINGAN. För. Släktforskare i Uppland

Nr 2/02. Den högtidliga inmurningen år 1879 av grundstenen till nya universitetsbyggnaden i Uppsala återges från Ny Illustrerad Tidning. Insänt av Charlotte Börjesson, V. Frölunda. Det var kung Oscar II som med silvermurslev fyllde murbruk i fogen. - 'Kung Karl på besök' av Erik o. Marta Ronne. 60 år före Oscar II hade Karl XIV Johan lagt grundstenen till det nya biblioteket Carolina Rediviva. - Sonja Färeby skriver om en häxprocess i Hagunda hd, Dalby sn i Uppland år 1676: 'Anklagad för att ha fört barn till Blåkulla'. Vittnen var 6-9-åriga flickor med alltför livlig fantasi! Målet hänsköts till Trolldomskommissionen i Uppsala.

SLÄKT OCH BYGD. Österlens Släkt o. Folklivsforskarför.

Nr 2/02. 'Våra skånska ortnamn' behandlar Kås, Kivik, Hylkan och Gussnava. - Magnus Lindskog ger en fyllig handledning och tips vid soldatforskning i Skåne: regementen, kartor, register och litteratur.

SLÄKT OCH HÄVD. Gen. Föreningen

Nr 4/01. 'Olof Skötkonungs dotter Ingegerds ryska namn' av Fjodor Uspenskij. - 'En dotter till Bo Jonsson (Grip)?' av Kaj Janzon. - 'Fogden och lagläsaren Gunne Arvidsson i Kåsentorp och hans släkt' av Jonas Kuschner. - 'Åtta systrar och en bror. Om några nyfunna medlemmar av släkten de Maré' av Nils Hård af

Segestad. - 'Ur Henning Christian Schmitterlöws "Min lefvernes beskrifning". Några utdrag ur en lantjunkares liv för 200 år sedan' av Hans Schmitterlöw.

SLÄKTDATA. Föreningen SLÄKTDATA
www.slaktdata.org

Nr 1/02. 'Mordet på snickare Jöns Lindvall i Vindfälla' av Bengt Nordahl. Svågern Johannes Månsson blev dömd till döden efter en utdragen domstolsprocess. Historien fortsätter i nästa nr. - Per Liljeström bokanmäler 'Krogarna i gamla Göteborg' samt 'Släktforskarförbundets Årsbok 2001'. - Charlotte Börjesson fortsätter 'Så här använder du datorn till dina fotografier, del 3'.
Nr 2/02. 'Mordet på snickare ... del 2'. Nya vittnesförhör. - Per Liljeström, som varit redaktionsmedlem sedan starten, skriver om 'Tidningen SLÄKTDATA fyller 10 år'. - Charlotte Börjessons 'Så här använder ... del 4' handlar om att framställa bildspel i datorn, dvs en sekvens bilder som rullar fram på skärmen med ett visst intervall. - Per Liljeström berättar också om 'Rutger Maclean och enskiftet'.

SLÄKTEN. Södra Västerbottens Släktför.

Nr 1/02. Tom Juslin visar 'Den nya vägen till dina emigranter', dvs möjligheterna att hitta fyligare uppgifter om invandrarna i USA, såsom de registrerades på Ellis Island åren 1892-1924, mottagningsstationen, som var 'Hoppets och förtvivlans ö' enl. Elisabeth Thorsell.

Internet: www.ellislandrecords.org

SLÄKTFORSKAREN. Helsingfors Släktforskare (Finland)

Nr 1/02. 'Genealogiskt källmaterial i Estland' är förtecknat över 1600 / 1700 / 1800 / 1900-talen av Fred Puss, som även kan vara behjälplig med forskning i Estland. - Tore Modeen funderar kring 'Svensk textredigering', dvs om förkortningar, titelordning mm. - 'Förkortningar i gamla genealogiska dokument' av Lars Holm tar också upp mycket kyrkobokslatin.

SLÄKTHISTORISKT FORUM. Sveriges Släktforskarförbund

Nr 1/02. 'Det du nu är / det har jag varit... än en gång' av Christer Albinson. - 'Min farfar klamparen Olof Bengtsson' av Christer Tronje. - 'Anna från Piteå och Wilhelm från Fjällbacka, giftermål mellan skepparfamiljer 1885' av Inger Rudberg. Hon upptäckte ett släktsamband och att ansjovistillverkningen började i Fjällbacka i Bohuslän 1842. - 'Hjälp till att sätta namn på de döda'. Hans Egeskog sammanfattar det för sveriges släktforskare gemensamma projektet att komplettera Sveriges Dödbok 1950-1999. Anna-Lena Hultman i Hössna är samordnare.

Nr 2/02. 'Genline på väg mot ljusare tider, av Hans Egeskog beskriver utvecklingen från de första idéerna 1992. - Kent Andersson på Göteborgskontoret (och nu ansvarig för gravstensinventeringen) berättar om 'En annorlunda gravstensinventering' i Örsås kyrka, Kinds hd. - Hans Egeskog: 'Vad göms på Postmuseum?' Beläget på Lilla Nygatan i Stockholm har byggnaden anor från 1720 som postlokal. - Sylvia Leijon berättar om hur 'Släktforskningen ledde mig till Bishop Hill'. Hon har funnit 51 erikjansare i sin släkt. - Referat från Förtroendemannakonferensen i Malmö den 9-10 mars 2002.

Nr 3/02. Hans Egeskog skriver om Hallands

Gen. Förening, som fyllde 20 år i april och som 1982 blev en avknoppning av vår egen förening, på den tiden med namnet Västra Sveriges Genealogiska Förening. - H.E. berättar också om Svenska slätkalendern, som skall utkomma med en 29:e volym. - Kent Andersson har intervjuat f. l.e arkivarien Per Clemensson vid Landsarkivet i Göteborg, vilken redan som barn blev hemmastadd i detta arkiv, eftersom Pers far, Gustaf Clemensson var landsarkivarie där. - 'Att forska efter levande släkt' i allmänhetens terminal på skattekontoren beskrivs av Matts Billgren. Databasen omfattar alla levande personer i Sverige, men även avlidna under ca 10 år. - 'Valloner - myt och verklighet' av Maj-Britt Nergård. Det är nu 350 år sedan förgrundsfiguren Louis DeGeer (1587-1652) avled. - En borgare blir adelsman' av Ebbe Ombäck handlar om Peder Gudmundson (1575?-1655) från Jönköping, adlad Strömberg 1647. Artikeln är ett svar på Chr. Trojnes artikel i ShF nr 2/02. - 'De värländska Ehrencronorna' omtalas av Gunnar Högborn. Den adliga ättens stamfar var Carl Samuel Gammal Ehrencrona (1787-1868). - En ny cd-skiva presenteras: 'Gamla stan under 750 år' utgiven av Stockholms stadsarkiv. Medlemspris 475.- kr. Utgåvan innehåller även en DVD med filmer, ljud och radioprogram.

Saxo för Skånelands historia.

Det synnerligen aktiva MonitorFörlaget i Vä har under sjutton år givit ut en årlig skrift - Saxo - för Skånelands historia. Skåneland är, om någon av läsarna inte känner till det, de gamla danska provinserna Halland, Skåne, Blekinge och Bornholm.

Redaktör för denna tidskrift är allt sedan starten Tor Flensmarck på Graagården i Vä. Varje årgång omfattar 100 till 175 sidor och innehåller artiklar om de gamla provinserna från tidig vikingatid och medeltid fram till modernare tid. Någon artikel om andra världskriget minns jag att jag sett.

Man kan också hitta artiklar om t.ex. utvandringen till Kanada under sent 1800-tal, Vollsjö och Piraten eller Hallsbergs 13 stenar strax utanför Lövestad. Frågan om germanernas nordiska urhem diskuteras i en artikel av Bertil Häggman. Denna artikel följs upp av andra av samme författare.

Tor Flensmarck berättar i så gott som varje nummer en sägen från Skåneland. Dessa är mycket intressanta och trevliga sagor med - troligtvis - mycket sanning i.

Jag har sedan starten prenumererat på Saxo, men börjar nu få trångt i bokhyllan och skänker dem till G R S bibliotek. Där är de tillgängliga för GRS medlemmar, men också för andra släktforskare som vill göra studiebesök i GRS föreningslokaler.

P Lm

45 NYA MEDLEMMAR i GRS (jan-juni 2002)

Alfredsson, Marianne	Bredfjällsgatan 26, 424 35 Angered	Tel. 031-3306779
Andreasson, Hans	Gullringevägen 9 A, 423 70 Säve	031-960377
Andreasson, Stig	Södra Ligården 28, 425 30 Hisings Kärra	031-572250
Berndtsson, Rosa o. Reiner	Norra Dragspelsg. 5, 421 43 V. Frölunda	031-455866
Christiansson, Margareta	Sörkroken 2, 471 62 Höviksnäs	0304-678020
Edlund, Bo	Svängrumsgatan 12, 421 35 V. Frölunda	031-470679
Eloff, Eva	Nordostpassagen 56, 413 11 Göteborg	031-142168
Ekelund, Aimée o. Gert	Beväringsgatan 19, 415 05 Göteborg	031-486359
Ericsson, Asta o. Börje	Birkagatan 53 C, 416 56 Göteborg	031-252705
Fellerud, Mide	Studiegången 19, L 243, 416 81 Göteborg	
Forsaeus, Margareta	Floda Allé 28, 448 33 Floda	0302-30259
Forslund, Cathryn o. Jan	Nils Ebbesgårdsg. 36, 434 36 Kungsbacka	0300-14654
Franzén, Carin	Bokvägen 3, 428 37 Källered	031-7951647
Fredriksson, Stig	Rödgatan 54, 421 65 V. Frölunda	031-281004
Fridell, Gun	Engdahlgatan 2, 412 59 Göteborg	031-165678
Gustafsson, Gunnar	Vilg, 519 96 Fotskäl	0320-63055
Hansson, Ann-Marie	Mariebergsliden 5, 442 31 Kungälv	0303-14326
Holmes, Tommy	Bredfjällsgatan 26, 424 35 Angered	031-3306779
Jarenfors, Inger	Kvartsekelsgatan 17, 415 09 Göteborg	031-465675
Johansson, Lars-Göran	Ulvegärdegatan 38, 442 43 Kungälv	0303-64397
Johansson, Margareta o. MajLis	Dammgatan 2, 413 21 Göteborg	
Karlsson, Aino	Flahall 116, 430 63 Hindås	0301-10835
Lundborg, Marianne	Sundshagsgatan 28, 414 76 Göteborg	031-143644
Lundin, Margot	Frigångsgatan 16, 413 01 Göteborg	031-7115064
Lundskog, Birgitta o. Lennart	Rödgatan 45, 421 65 V. Frölunda	
Magnusson, Lillan	Ankarvägen 7, 181 43 Lidingö	08-7675316
Magnusson, Siv	Nordostpassagen 43, 413 11 Göteborg	031-120978
Mattsson, Eva	Prosten Ahlbergs Gata 12, 418 71 Göteborg	031-541434
Nilsson, Aina	Pl 602, 436 56 Hovås	031-280115
Norberg, Göran	Chalmersgatan 25, 2 tr.ö.g., 411 35 Göteborg	031-163975
Persson, Lars	Övre Besvärsgatan 4, 411 29 Göteborg	031-164941
Samuelsson, Siv	Nordostpassagen 63, 413 11 Göteborg	031-148511
Strand, Anita	Hults Gata 74, 436 44 Askim	
Tern, Krister	Järpegatan 6, 431 63 Mölndal	031-7060009
Thilander, Birgitta	Östermalmsgatan 21, 504 55 Borås	033-122314
Tindvall, Titti	Adelstorp svägen 7, 1 tr., 443 30 Lerum	0302-16564
Wagné, Birgitta o. Claes	Axgatan 181, 431 40 Mölndal	031-274076
Ålund, Margaretha	Föreningsgatan 16 D, 411 27 Göteborg	031-160053

Välkomna !

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning
retur med nya adressen till:

GöteborgsRegionens
Släktforskare
Erik Dahlbergsgatan 36 B
411 26 Göteborg

B FÖRENINGSG-
BREV

Sverige

Porto betalt

Forska med GRS datorer !

CD-Emigranten 1-2/2001 med 1.700.000 personer

Sveriges dödbok 1950 - 1999

Svenskt Biografiskt Lexikon A - Rettig (29 band)

Söder-skivan, om Södermalm, Stockholm

Klara-skivan, om Klara förs. Stockholm

Register till SLÄKT och HÄVD 1950-1999

Föreningen SLÄKTDATAs kyrkoboksregister över födda, vigde och döda

Soldat-skivan med 200.000 soldater och båtsmän

☛ Nästa nummer av Västanbladet utkommer i slutet av oktober. ☛

Tveka inte ! Såväl korta som längre manus och forskningsresultat mottages för publicering. Gärna även små anekdoter o.d.

GöteborgsRegionens Släktforskare

BIBLIOTEK och EXPEDITION

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg

har öppet under hösten f.o.m. torsd. den 12 sept. t.o.m. 12 dec. 2002.

tisdagar kl 10.00 - 14.00

torsdagar kl 10.00 - 14.00 (då torsdagsgruppen har sin verksamhet)

sa^mt **1 timma före varje föreningsmöte** på Erik Dahlbergsgatan.

Tel. 031-13 12 26 www.genealogi.se/grs.htm Postgiro 24 23 85 - 3